

92 y. K. Zeine

Professori August
Tammekannin haastottelu

16. 4. 1942.

käsik.

Puh.
91137

Professori (Torin yliopisto; maantied.)

August Tammekannin haastattelu Helsingissä

16/4 1942. (Haastattelija Y. K. Laine.)

Aihe: Virolaisten salite Suomessa Suomen vapautuksen aikana 1918.

Viikon mieltäkirjoitus (sakslalaiset) julkaistiin helmikuun lopussa v. 1918, siis tähän sen jälkeen, kun Kapteeni Suomessa oli johtanut laajennusta kansalaissivertsi Virossa oli sellainen kätös valalle, Saksan joukkojen tuotti Suomeen oli myös sakslaisista mieltäkirjoitusta (väkivaltaita) samoin kuin Virossa ja tähdetty Englantia vastaan. (Englantilaiset olivat silloin Muunmaustien ja Rottangalissa) Sitä pidettiin mieltäkirjoituksen aivana ryppä, ja punaisten puolta pidettiin Suomen Kansallisen mieltäkirjoituksen ryppänä, joka oli asetettu sakslais-ruudella vastaan. Tammekannin työskenteli silloin talousministerinä Tallinnassa laivastokassa ja joutui paljon liikkumaan työ-ikäispiirien lähellä. Niillä oli valalla ylläpidon tunteiden kätös. Sympatiat olivat yleensä punaisten puolella. Huhtikuun alussa 1918 joutui Tammekannin (Suomen) Virossa Venäjälle, ja samoin aikaan paljon työläisiä. Junaissa matkustavat puhuivat maalesta Pie-tarissa kautta antamaan suomalaisia. Huhtikuussa Suomen sisällissota alkoi lopuksi Venäjällä oli silloin paljon mobilisoiduita Virolaisia ja komunisteja. Heistä oli osa osallistunut Suomen taisteluihin. 1917 perustettu (Kansain) välitaikaisen hallituksen aikana keino-elokuvissa Venäjällä Kansalliset rykmentit, myös esiteläiset. Suuri osa Venäjällä silloin olleista mieltäkirjoitus (sakslaisista) siirtyi siihen. Osa jäi venäläiseen puna-Kaartiin. Esiteläiset rykmentit siunattiin aseista, kun sakslaiset tulivat Virossa. Ne eivät tehneetkään vastustusta, koska havaitsivat sen turhaaksi. Kun pitkin sakslaisien nostattua venäläiset uudelleen hyökkäsi maahan, loi esiteläisten Kansallisten rykmenttien alijärjestö viroisten Virossa onon Comenjan esitti ei Suomen Suomeen puolelle Suomen vapautuksen ja kapinain aikansa siirtyi juna kätös, ei valkoisten eikä punaisten puolelle Muutomia junaia valkoisten suomalaisten joukkoja, jotka Kapteenin maaliesten Suomen punaisten takaa-ajamina olivat alleet pakotetut Suoma alueella peräytyämään, siirtyi jätetty maahan Esitin puolelle ja palasi nieltä takaisin Suomeen (Suomenlaulu) sakslaisien auttamina. Jiri Wilmsin ja Bernhard Jürgensenin muukista Helsingissä Torin työskentelyä joutui rakennustöissä Venäjällä 1918 osaksi laisten mieltäkirjoituksen tulla oleinkin Kertti Tammekannin ylläpidon Virossa ja virolaisten keskuudessa Helsingissä olon oluavaria tietoja: Muukista epäileään sakslaisista. Wilmsin kuului Pääsin ja prof. Konstantin Korik'in Kera komiteaan, josta laati itsenäisyyden julistuksen venäläisten Virossa lähtettyä ja ennen sakslaisien tuloa Virossa. Venäläiset lähtivät Suomesta tain ja maanantain välisenä yönä 23-24/2 1918 ja itsenäisyys-manifesti julkaistiin 24/2 kuu 13 päivällä. Sakslaiset tulivat Tallinnaan maanantai-aiamuna 24/2. Komitea ryhtyi silloin alkui sakslaisien joukkojen päällikön kanssa neuvottelemaan paikallisen itsehallinnon järjestämisestä, mutta hän ei suostunut tehtyihin esityksiin. Sitten Komitea hajautui ja mieltäkirjoitettiin itsenäisyyden taita tietä itsenäisyyden puolelle tukea Vapokkinaan, Jürgensen m. m. lähetettiin Tukholman kautta Lontoon. Samantapaisessa tarkoituksessa, päästökseen Esittelen Kanssa Kerketukseen, menivät Wilms, Jürgensen (myös siis jamaa tieto) ja eräs valuas virolainen jään kautta Suomen-

Prof. August Tammellaan 1918 huhtikuun 10/4 1942 Hvitto
s. 18¹⁴/₉ 94 Suomen Vap. d. aikana Virol. ruht. Suomeen
(91137) Tammellaan, jussin Valonik. Lyyss.

[illegible]

Tajuvuuden maista ei vielä, pelostusta ole. Viron puolella
Kansallista ja kirjallista sanomalehtitoimintaa. Kaikki kolme
maasta. Heillä on tähtäimellä Englantiin matkustajia kiireitä
ja antajajärjestöjä jalkal. väkivallasta ja päällekkäistä
jalkien ja muuten. Suomalaisista ei siinä tekemisistä.

Siunniin silloin Saksaan mieltäytyksen ajan Tukholman.
Hans Oja (nimenäinen alkoo. vuosi 1940) oli Komitean puolesta la-
vistettu Englantiin.

~~Siunniin~~ Virosta jatkoi mieltäytyksen puolesta -
matkusti aikooon jalkal. matkusta. alkoo. Von der Goltzin
Kansallista jalkal. yhäntäimä. alkoo. Viron hän aikoo etelä-
Virosta aikoo puolesta valtausta (1919).

Siunniin. matkusta. alkoo. Virosta jatkoi mieltäytyksen puolesta -
matkusti aikooon jalkal. matkusta. alkoo. Von der Goltzin
Kansallista jalkal. yhäntäimä. alkoo. Viron hän aikoo etelä-
Virosta aikoo puolesta valtausta (1919).

Siunniin. matkusta. alkoo. Virosta jatkoi mieltäytyksen puolesta -
matkusti aikooon jalkal. matkusta. alkoo. Von der Goltzin
Kansallista jalkal. yhäntäimä. alkoo. Viron hän aikoo etelä-
Virosta aikoo puolesta valtausta (1919).

Varsinkin in suomenkielissä ei mitään jaksata.
Siunniin. matkusta. alkoo. Virosta jatkoi mieltäytyksen puolesta -
matkusti aikooon jalkal. matkusta. alkoo. Von der Goltzin
Kansallista jalkal. yhäntäimä. alkoo. Viron hän aikoo etelä-
Virosta aikoo puolesta valtausta (1919).

Virosta jatkoi mieltäytyksen puolesta -
matkusti aikooon jalkal. matkusta. alkoo. Von der Goltzin
Kansallista jalkal. yhäntäimä. alkoo. Viron hän aikoo etelä-
Virosta aikoo puolesta valtausta (1919).

Järjestyksen ja helmikuussa 1918 Viron sanomalehtitoiminta
Kansallista jalkal. yhäntäimä. alkoo. Viron hän aikoo etelä-
Virosta aikoo puolesta valtausta (1919).

Hans Martna (M. Martnan poika) Tallinnasta
Kansallista jalkal. yhäntäimä. alkoo. Viron hän aikoo etelä-
Virosta aikoo puolesta valtausta (1919).

Lahden yli Helsingin satutornin, vangittiin ja murhattiin kahdeksan (2) 1918, sitenkin heidät olivat, Töölön rakentajan rakennuskoneen, jossa kuulusteltavia säilytettiin. Tapauksesta ei ole virallista selvitystä. Viron puolella on aivan kulkua tämä järjestyksessä yleensä tunnettu ja rauomalaisuus on siitä kirjoitettu. Kysessä olevilla murhattuilla oli nähtävästi tavallisen Englantin sotatalluja kirjoita ja arjoapereita, ja rakolaiset ovat nähtävästi epäilleet heitä rakoppiksi ja havainneet heidän matkansa päämäärät itselleen epäedullisiksi ja vaivanneet heidät pois tieltään. Suomalaisilla valkoisilla suurempaa kuin punaisillaakaan ei ole ollut mitään tekemistä. Tönnisön oli silloin Sakral. miehityksen aika - na Tukholmassa ja Hans Piip (viimeinen Viron ulkoministeri v. 1940) oli Komitean puolesta lähetetty Englantiin.

Virosta Sakral. miehitysjoukot poistuivat ^{Neapolin} ~~Neapolin~~ jälkeen marraskuun aikana. Von der Goltz joutui joutuen joukkoon virvelisten kanssa yhtäläisyyteen, kun hän etelä-Virossa aikoi suorittaa saltankien (1919?).

Maailmansodan päättyessä oli Amerikasta nälkääkärsivän Euroopan avustamiseen tuotu ruokatarvikevarasto Köpenhaminassa. Viro sai siitä ensimmäiset lähetykset huhtikuussa 1919. Suomessa ei ollut vielä omaksuttu selvää ulkopoliittista orientoitumista Saksan ja Englantin välillä. Englantilaisen laivasto toimi jo Suomenlahdella ja Itämerellä heti marraskuussa 1918 aseidenosojen jälkeen ja otti aktiivisesti osaa taisteluun Venäjän bolshevikihallitusta vastaan. Englantilaisen Neapolin ja Itämeren politiikkaan tapahtui silloin huomattavaa muutosta, jonnekin hyökkäsi bolshevikihallitusta vastaan kuin Viron y.m. Itämerenmaiden avustamistarkoituksessa, jonnekin hyökkäsi Pietaria vastaan Kuntakin tyrmäsi bolshevikihallituksen vastustukseen ja sentään, että juseitsh ei ollut halukas tekemään itsenäistyttä ja amerikkalaisia korkeissa neuvotteluissa nittariva myönteisyyksiä Venäjältä ottautuneille valtioille (erikoisesti Suomelle. - yd.) ja hänen armeijansa hajautui, Englantilaisen arvon aiheuttamat kustannukset jäivät korvaamatta. Virolailla vaati Englanti sen näiden töiden korvausten annetuista avusta.

Versaillen rauhansopimus ei osalla mitään Itämerenmaakuntia ja Suomea koskevia pykälä. (Tärkeintä! - yd.). Vain Puolan laivastaja määrätään piinai. Puolalaiset itämaapäivät venäläisiä vastaan käytyjä taisteluissa itärajan. Viro oli ensimmäinen kyselylevistä valtioista, joka onasta aloitteestaan teki silloin Venäjän kanssa rauhans.

Virossa oli talonpoikaisten ja maanomistuksen itse-mäistytettyä maanjoon kautta. Palattiin pomeshtshikien, suurtalonomistajien, palautta. Juseitsh oli hyökkäysseuran päädyt aivan Pietarin porteille.

Tammikuun helmikuussa v. 1918 oli Viron virallisen rauomalaisuus kommunistinen.

M. Martnan väheistä enää oastarissa tiettyä hänen pojaltaan Hans Martnalla, joka on ollut Tallinnassa rauomalaisuusmiehenä. Hän (H.M.) oli sos. dem. puolueen puoluejohtaja silloin kuin M. Martna oli jäsenenä sosialidemokratissa August Rein hallituksessa. M. Martna oli kai sosialiministeri? Johanson (sos. dem.) oli opetusministeri.